

**КРИТЕРІЇ ДІАГНОСТИКИ ТА
ПРИНЦИПИ ЛІКУВАННЯ
ВНУТРІУТРОБНИХ
СПЕЦИФІЧНИХ ІНФЕКЦІЙ У
НОВОНАРОДЖЕНИХ**

Внутрішньоутробні інфекції(ВУІ) – це група захворювань, при яких зараження відбувається від матері в антенатальному та інтранатальному періоді розвитку плода.

TORCH-інфекції

T (toxoplasmosis)

O (other)

R (rubeola)

C (cytomegalia)

H (herpetica infectio)

Актуальність теми

- 1.Протягом останніх років спостерігається ріст частоти даної патології.
- 2.ВУІ займають 1-3 місце в структурі причин смертності новонароджених.
- 3.Утруднена діагностика

Ураження плаценти

Фетоплацентарна недостатність

Хронічна гіпоксія плода

Зниження ферментативної активності
на всіх рівнях

Зниження опірності організму

Наслідки ВУІ

При антенатальному
інфікуванні:

- аборти
- вади розвитку,
дисплазії внутрішніх
органів
- неонатальна смерть
- видужування
- персистенція збудника

При інтранатальному
інфікуванні:

- дисбаланс розвитку
- функціональні та
органічні порушення

Етіологія

1. Віруси

2. Бактерії

3. Паразити

4. Мікоплазми

5. Хламідії

КЛАСИФІКАЦІЯ ГЕРПЕТИЧНОЇ ІНФЕКЦІЇ

ПІДРОДИНА ГЕРПЕС ВІРУСУ	ГЕРПЕС ВІРУС	ТИП ГЕРПЕСУ	ПЕРВИННА ІНФЕКЦІЯ
α-Herpesviridae	Herpes simplex	HSV-1	гінгівостоматит HSV- енцефаліт неонатальна HSV-інфекція, кератокон'юктивіт
		HSV-2	неонатальний герпес менінгоенцефаліт, дисемінований герпес
	Varicella-Zoster Вірус герпеса людини 3-го типу	VZV чи HHV-3	вітряна віспа
β- Herpesviridae	Cytomegalovirus hominis	CMV чи HHV-5	гетерофільний мононуклеоз, цитомегалія при імунодефіциті
		HHV-6	розеольозний висип, еритематозний висип у новонароджених
		HHV-7	екзема у новонароджених

Шляхи інфікування

1. Гематогенний (трансплацентарний)

2. Контамінаційний:

- висхідний (з піхви, шийки матки);

- нисхідний (з черевної порожнини через маткові труби);

- контактний (при розміщенні вогнища
беспосередньо в стінці матки, в плаценті)

3. Інтранатальний

Фактори високого ризику:

- обтяжений акушерський анамнез у матері;
- хронічні інфекції сечостатевої сфери у мами;
- тривалий безводний період;
- багатовіддя;
- відходження мутних навколоплідних вод із неприємним запахом;
- використання акушерської допомоги в пологах;
- лихоманка у перші два дні життя дитини;
- народження дитини в асфіксії;
- проведення реанімаційних заходів новонародженому.

Фактори ризику ВУІ:

- 1. Обтяжений акушерський анамнез
- 2. Патологічний перебіг вагітності.
- 3. Захворювання сечостатевої сфери.
- 4. Екстрагенітальна патологія.
- 5. Патологічний перебіг вагітності.
- 6. Запальні інфекційні процеси.
- 7. Народження дитини з різними клінічними ознаками

Синдроми фетального інфікування:

- 1)інтоксикаційний;
- 2)респіраторний;
- 3)диспепсичний;
- 4)кардіоваскулярний;
- 5)ураження нервової системи;
- 6)гематологічні порушення.

Лабораторна діагностика ВУІ

- Трансабдомінальний амніоцентез
- Кордоцентез
- Бактеріологічне дослідження
- Вірусологічне дослідження
- Серологічне дослідження
- Дослідження амніотичної рідини

Ознаки інфікування плода при ультразвуковому дослідженні в антенатальному періоді

- Невідповідність розміру плода терміну вагітності.
- Синдром затримки розвитку плода.
- Виявлення кальцифікатів у печінці, нирках, шлуночках мозку, плаценті.
- Аномальна кількість навколоплідних вод.
- Порушення структури плаценти.
- Ознаки передчасного або запізненого розвитку плаценти

Ознаки ВУІ при гістологічному дослідженні плаценти

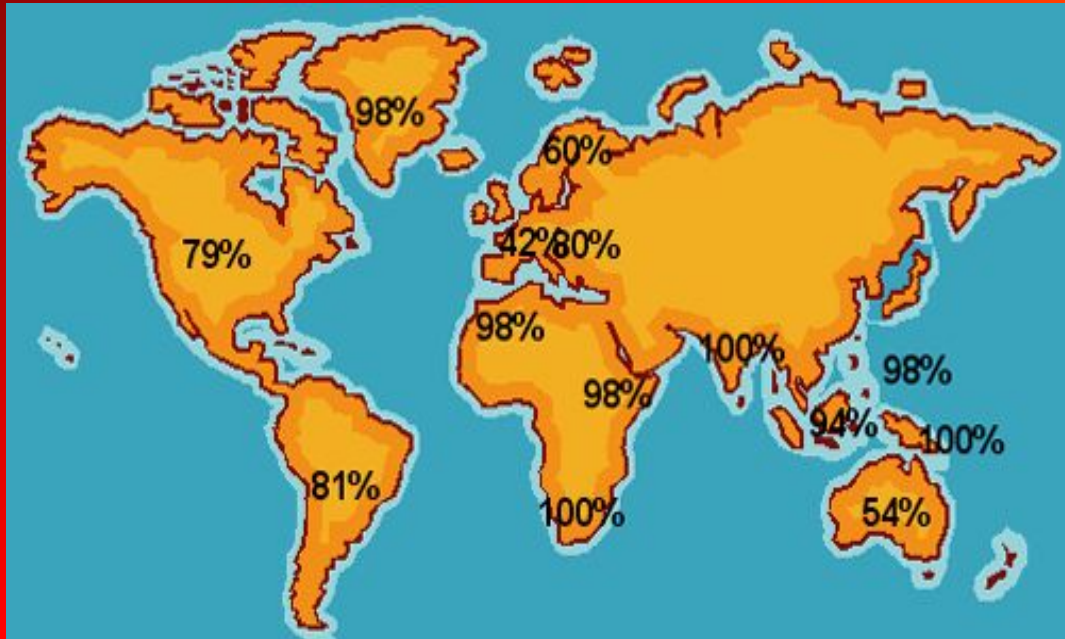
- Вогнищева затримка дозрівання ворсинок
- Редукція судинного русла
- Звуження міжворсинчастого простору
- Поліморфно-ядерна інфільтрація оболонок
- Стаз формених елементів крові у судинах плаценти
- Склерозування судин

Цитомегаловірусна інфекція

Фактори, які визначають розвиток захворювання

- ▣ - масивність інфікування
- ▣ - пригнічення клітинного імунітету
- ▣ - низький соціально-економічний рівень
- ▣ - вакцинація
- ▣ - вагітність

Поширеність CMV-інфекції в залежності від географічних регіонів

Africa: 82-100%

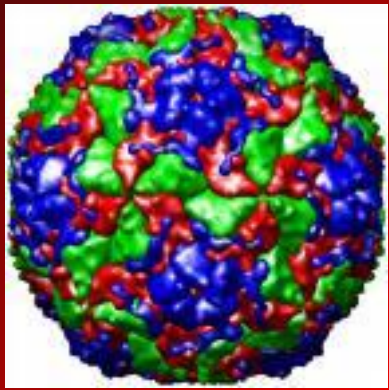
**Australia/Western Europe/USA:
42-85%**

South America: 81-98%

**Guerra B., Simonazzi G., Banfi A.,
2007**

У розвинутих країнах світу в 33% дітей у віці до 2-х років та у 50% дорослих виявлені антитіла до CMV.
В країнах, що розвиваються – у 69% дітей та у 100% дорослого населення

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ

- 1.** Після первинного інфікування вірус пожиттєво персистує в організмі і реактивується під дією різних екзо- та ендогенних факторів.
- 2.** CMV-інфекція – є найчастішою причиною вроджених інфекцій з наступним розвитком ембріо- та фетопатій. Вірус ушкоджує плід у 6-7 разів частіше ніж тератогенний вірус краснухи.
- 3.** При даному захворюванні спостерігається різке зниження імунного статусу, особливо пригнічення клітинного імунітету.

КЛІНІЧНА МАНІФЕСТАЦІЯ СМV-ІНФЕКЦІЇ У ДІТЕЙ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ТЕРМІНІВ ІНФІКУВАННЯ

1. Внутрішньоутробне інфікування – поява симптомів захворювання або маркерів інфекції при народженні або протягом перших 2-х тижнів життя.
2. Інтранатальне інфікування – протягом перших 4-х місяців життя.
3. Постнатальне інфікування - симптоми захворювання з'являються через 4 місяці, але можуть бути раніше.
4. Інфікування після першого місяця життя.

Особливості ураження органів і систем при ЦМВ-інфекції

Ураження нервової системи

Гідро- мікроцефалія; судоми; енцефаліт; менінгоенцефаліт, множинні стигми дизембріогенезу

Ураження органів дихання

Інтерстиціальна пневмонія часто поєднується з мікст-інфекцією у вигляді гнійно-деструктивних процесів, ателектазів, бронхіальної обструкції

Ураження органів травлення

Печінка, кишечник, підшлункова залоза, слинні залози

Ураження органів сечовиділення

Сечовивідні шляхи та інтерстиція нирок, аномалії сечовидільної системи

ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ГЕПАТОБІЛІАРНОЇ СИТЕМИ ПРИ СМV-ІНФЕКЦІЇ

Метаморфоз:

- епітелію жовчних шляхів з звуженням, оклюзією, атрезією

Переродження:

- зірчатих ендотеліоцитів
- ендотелію судин

Враження:

- Купферівських клітин та гепатоцитів. Спостерігається мононуклеарна інфільтрація печінки та строми. Деструктивні зміни в печінкових клітинах аж до розвитку некрозу. Одночасно мають місце ознаки жирової дистрофії та фіброзу

КЛІНІЧНІ ВАРІАНТИ ЦИТОМЕГАЛОВІРУСНОГО УРАЖЕННЯ ГЕПАТОБІЛІАРНОЇ СИСТЕМИ У ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ

- фетальний гепатит
- вроджений цироз печінки
- склерозуючий холангіт
- атрезія жовчних ходів →
біліарний цироз печінки
- гепатит з пролонгованим, підгострим
або хронічним перебігом з синдромом
холестазу

ВРОДЖЕНА CMV

Вісцеральна
форма

Дисемінована
форма

гепатит

пневмоні
я

енцефаліт

сепсис

НАБУТА CMV

Мононуклеозо-
подібна форма

Генералізована
Форма

гепатит

пневмонія

енцефаліт

Клінічна симптоматика CMV-інфекції залежить:

від активності інфекційного процесу у вагітної жінки

від термінів інфікування

У жінки с латентною формою CMV-інфекції

помірна гапотоমেгалія

гепатит з доброякісним перебігом

помірна лімфоденопатія

Первинна інфекція або загострення хронічної CMV-інфекції

фетальний гепатит

вроджений цироз печінки

гепатит з підгострим або хронічним перебігом

ДВЗ-синдром

гепатомегалія

тривала кон'югаційна та некон'югаційна жовтяниця

анемія

тромбоцитопенія

енцефаліт

гідроцефалія

КЛІНІЧНІ ТА ПАРАКЛІНІЧНІ ПОКАЗНИКИ ГОСТРОГО ВРОДЖЕНОГО СМV-ГЕПАТИТУ

- Провідна ознака – жовтяниця з'являється при народженні або в перші дні життя, має однохвильовий перебіг.
- Слабо виражені симптоми інтоксикації.
- У перші тижні життя змін кольору сечі та стільця немає.
- Збільшена печінка та селезінка.
- Гіпербілірубінемія, частково з переважанням непрямой фракції.
- Білково-синтетична функція печінки не страждає.
- Активність цистолічного процесу помірна, показники амінотрансфераз перевищують норму в 2-3 рази.

У **1/3** дітей гепатит перебігає за холестатичним варіантом.

Рівень загального білірубіну підвищується за рахунок зв'язаної фракції.

Жовтяниця зберігається протягом 3 тижнів – 2 місяців.

Спостерігали дитину з вродженим цитомегаловірусним гепатитом з набряково-асцитичним синдромом

Дитина в 11 місяців

**У дитини на тлі ВІЛ-інфекції спостерігали
ознаки вродженого CMV-цирозу печінки
в стадії декомпенсації**

Метод	Мета дослідження	Клінічний матеріал
Цитоскопічний	Виявлення ЦМВ-інфекції	Слина, сеча, ліквор, заражені тканини, органи
Вірусологічний	Виявлення ЦМВ	Кров, заражені тканини, екскрети
Мікроскопічний	Виявлення вірусних антигенів і антитіл	Сироватка крові й інші біологічні рідини
Імунологічний	Виявлення вірусних антигенів і антитіл	Сироватка крові й інші біологічні рідини
ДНК-гібридизації	Виявлення вірусної ДНК	Сироватка крові , заражені тканини, екскрети
ЛПР	Виявлення вірусної ДНК	Кров, заражені тканини, екскрети

УЛЬТРАСОНОГРАФІЯ ГОЛОВНОГО МОЗКУ

✓ Шлуночкові системи мозку зміннені.

Бічні шлуночки розширені:

лівий 25 мм

– правий 25 мм

Кіста лівого бічного шлуночка
розміром 5,1 мм

✓ Підвищена пульсація базальних
судин мозку помірно

ЛІКУВАННЯ

ПРОТИВІРУСНІ
ПРЕПАРАТИ

- Зовіракс
- Ганцикловір
(за показами)

ЛІКУВАННЯ

**СПЕЦИФІЧНІ
ІМУНОГЛОБУЛІНИ**

- **Цитобіотект (Біофарма)**
антицитомегаловірусний гіперімуноглобулін
(в 1 мл знаходиться 50 МО антитіл до вірусу цитомегалії)
для внутрішньовенного введення
вводиться 2 мл/кг 1 раз на добу кожні 2 дні.
Курс 5 ін'єкцій.

ОСНОВНІ МЕХАНІЗМИ ДІЇ ВНУТРІШНЬОВЕННОГО ІМУНОГЛОБУЛІНА

- ❖ Віруснейтралізуюча дія антитіл.
- ❖ Підвищує неспецифічну резистентність організму (стимулює процеси фагоцитоза, активує комплемент).
- ❖ Імуномоделюючий ефект обумовлений здатністю антитіл зв'язуватися з вірусними антигенами на поверхні інфікованих клітин, що приводить до їх блокування.
- ❖ Особливий ефект спостерігається у хворих з активним виділенням ДНК-віруса.

ЛІКУВАННЯ

ІНТЕРФЕРОНИ

Рекомбінантний інтерферон - $\alpha 2b$: Лаферобіон в/м 1-3 млн. МО щоденно протягом 10-14 д.

– Лаферобіон (в свічках)

Індуктори ендogenousного інтерферону: Циклоферон

Антибіотики (Цефалоспорины III покоління)

Вітаміни групи В, С, Е

Гепатопротектори: Урсофальк

Хофітол

Інфузійна терапія

Пробіотики: Біфіформ, Ентерол

Пребіотик: Дуфалак

Препарат	Режим призначення	Термін вагітності	Побічні дії
Імуноглобулінові препарати			
Цитотект	5мл 2рази в тиждень 14 днів 4мл/кгмаси 1раз у 14 днів (3 курси)	Після 12 тижнів вагітності	Алергійні реакції
Інтраглобулін-Ф			
Нормальний людський імуноглобулін	3мл в/м N5 кожні3 дні або по25мл в/в крапельно на 200мл фіз. роз.3 рази в тиждень.(3курси)		
Свічки з віфероном	2 свічки/добу per rectum	Після 12 тижнів вагітності	Немає

Препарат	Режим призначення	Термін вагітності	Побічні дії
Ікурс(7 днів)		Курси метаболічної терапії	
Кокарбоксілаза	100мг	Після 12 тижнів вагітності	Немає
Рибофлавін	1 табл. 3 рази на добу		
Ліпоєва кислота	0,0025 г 3 рази на добу		
Кальція пантотенат	0,2 г 3 рази на добу		
Вітамін Е	1 капс на добу		
Троксевазин	1 капс. 2 рази на добу		
2 курс(7 днів)			
Рибоксин	0,2 г 3 рази на добу		
Піридоксаль фосфат	0,02 г 3 рази на добу		
Фолієва кислота	1табл. 3 рази на добу		
Калію оротат	1табл.3 рази на добу		
Троксевазин	1капсула 2 рази на добу		
Озонотерапія	В/в фіз.роз з конц.Оз 1,5-2,0мл/л		

ВИСНОВКИ

1. При CMV-інфекції у дітей в 40-65% випадках ушкоджується гепатобіліарна система.
2. Клінічними варіантами цього ураження є: фетальний гепатит, цироз печінки, склерозуючий холангіт, атрезія жовчних ходів, біліарний цироз печінки.
3. CMV-гепатит в основному характеризується пролонгованим, підгострим або хронічним перебігом, супроводжується тривалою жовтяницею, синдромом холестазу, який зникає протягом 3-6 місяців.
4. Прогноз захворювання серйозний у випадку розвитку склерозуючого холангіта, який в подальшому приводить до біліарного цирозу печінки з летальним наслідком.

Герпетична інфекція

:

Інфікування
відбувається

```
graph TD; A([Інфікування відбувається]) --> B(контамінаційно); A --> C(трансплацентарно);
```

контамінаційно

трансплацентарно

Клініка:

- 1) локалізована форма
  - а) із переважним ураженням центральної нервової системи
(летальність без лікування становить 50%)
  - б) шкіри і слизових
(летальність без лікування становить 18%)

- 2) генералізована форма
(летальність без лікування становить 90%)

НЕВРОЛОГІЧНІ РОЗЛАДИ СПРИЧИНЕНІ ВІРУСОМ ГЕРПЕСУ 1-ГО ТИПУ

Клінічні діагнози, що були встановлені в обстежуваних пацієнтів

Діагноз	Дослідна група	Контрольна група
Арахноенцефаліт	40.0%	42.9%
Енцефалополірадікулонеурит	10.0%	0.0%
Герпетична інфекція в стадії реплікації	0.0%	14.3%
Енцефаломієліт	20.0%	0.0%
Енцефаліт	0.0%	14.3%
Арахноїдіт	20.0%	0.0%
Полінейропатія	10.0%	0.0%
Енцефаломієлополірадікулонеурит	0.0%	14.3%
Менінгоенцефаліт	0.0%	14.3%

Морфологічні зміни при ехокардіографії

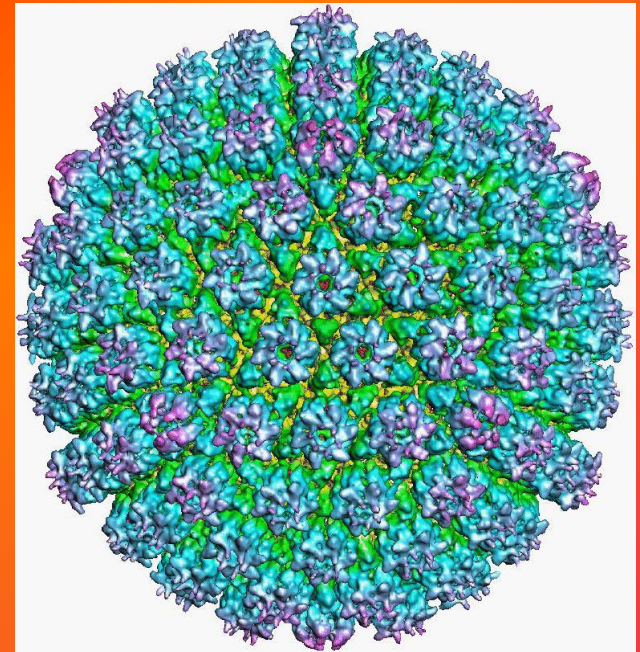
- 1) набряк і набухання головного мозку, клітинна інфільтрація;
- 2) зниження мозкового кровотоку, інфільтрат, некроз ділянок мозку;
- 3) кісти, кальцифікати в лобній і скроневій частках, вентрикуломегалія;
- 4) атрофічні, рубцеві зміни, гліоз, поренцефалічні кісти.

Додаткові методи дослідження

- Вірусологічне дослідження
- Метод імуноферментного аналізу
- Виявлення специфічних антигенів
- Гістологічне дослідження плаценти

Схема застосування імуноглобуліну людини проти вірусу герпесу 1-го типу.

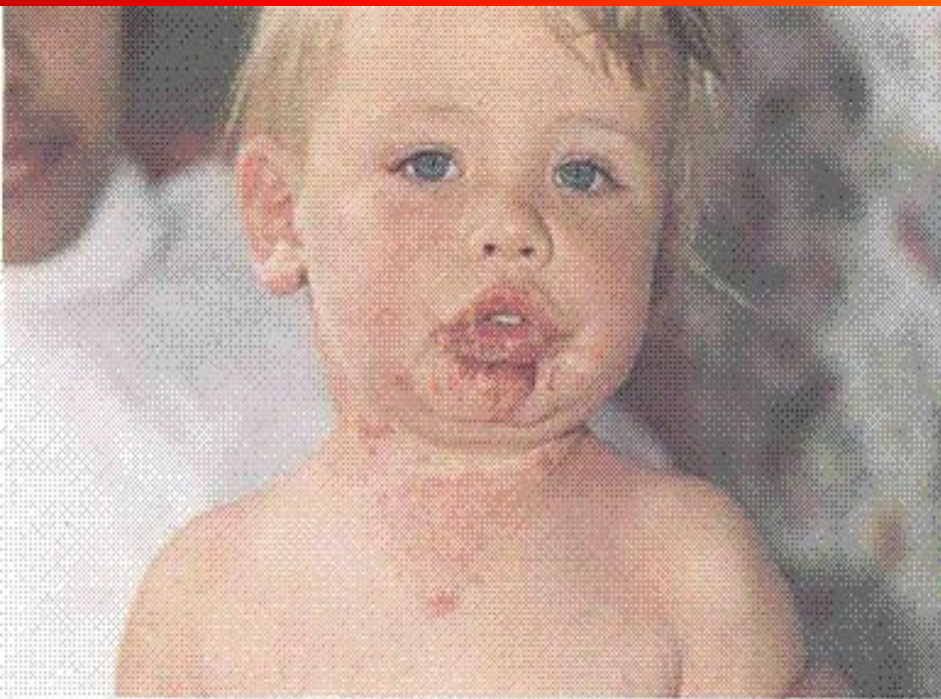
- ▣ Імуноглобулін проти вірусу герпесу 1-типу по 4.5 мл в\м на 1,3,5,7 та 9 добу
- ▣ Базисна терапія включала Зовіракс чи Цимевен, судинні препарати, вітаміни, антиоксиданти, десенсибілізуючі та дегідратуючі засоби

МЕХАНІЗМ ДІЇ СПЕЦИФІЧНИХ ІМУНОГЛОБУЛІНІВ

- Реакції з вірусними часточками збудника
- Імуномодулюючий вплив
- Інгібіція проліферації В-лімфоцитів
- Диференціація трансформованих В-лімфоцитів
- Активація клітин-кілерів
- Продукція тромбоцитів
- Підсилювання фагоцитарної активності лейкоцитів
- Активація системи комплементу

Краснуха

Тріада за Norman Gregg

- Ураження очей (катаракта, мікроофтальмія, глаукома, хоріоретиніт)
- Ураження серця (вади)
- Ураження вуха як органа слуху (глухота)

Клініка вродженої краснухи

- 1) мала маса при народженні;
- 2) ураження шкіри;
- 3) ураження опорно-рухового апарату;
- 4) ураження серця;
- 5) ураження нервової системи;
- 6) ураження очей;
- 7) ураження органу слуху;
- 8) гепатоспленомегалія;
- 9) зміни з боку крові.

Уроджений сифіліс

Клініка

1. Сифілітичний міхурник
2. Інфільтрація Гохзінгера
3. Сифілітичний риніт
4. Гепатоспленомегалія
5. Сифілітичний хоріоретиніт
6. Генералізована лімфаденопатія
7. Кісткові порушення
8. У 25-30% хворих – серозний менінгіт
9. Гематологічні порушення

Додаткові методи дослідження

1. Мікроскопія в темному полі зору
2. Серологічне дослідження дитини матері (РВ, РІФ, РІТ)
3. Гістологічне дослідження плаценти
4. Рентгенологічне дослідження кісткової системи
5. Трепонемні нетрепонемні (реагінові) тести